

Gezond en gelukkig ouder worden in de gemeente Hilvarenbeek

Onderzoek naar ondersteuningsbehoeften van
(toekomstige) senioren

HET pon | telos

Gezond en gelukkig ouder worden in de gemeente Hilvarenbeek

Onderzoek naar ondersteuningsbehoeften van
(toekomstige) senioren

Dr. Ellen Dingemans
Daphne van de Ven, MSc.
Loet Verhoeven, MSc.

Colofon

Het PON & Telos heeft dit onderzoek verricht in opdracht van de gemeente Hilvarenbeek

Auteur(s)

Dr. Ellen Dingemans
Daphne van de Ven, MSc.
Loet Verhoeven, MSc.

Opmaak tabellen en figuren

Drs. Karin du Long

Foto voorkant

Nationale Beeldbank

Datum

december 2021

© 2021 Het PON & Telos

Het auteursrecht van deze publicatie berust bij Het PON & Telos. Gehele of gedeeltelijke overname van teksten is toegestaan, mits daarbij de bron wordt vermeld.

Vermenigvuldiging en publicatie in een andere vorm dan dit rapport is slechts toegestaan na schriftelijke toestemming van Het PON & Telos. Hoewel deze publicatie met de grootst mogelijke zorg is samengesteld, kan Het PON & Telos geen enkele aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele fouten.

Meer informatie

www.hetpon-telos.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Onderzoeksmethodiek	1
1.3	Leeswijzer	3
2	Vrijwilligerswerk	4
3	Verenigingsleven en activiteiten	6
4	Ondersteuningsmogelijkheden bij gezond en gelukkig ouder worden	7
5	Wonen	11
6	Samenvatting en conclusie	18
7	Bijlagen	20
7.1	Bijlage A: Achtergrondkenmerken van de respondenten	20
7.2	Bijlage B: Uitsplitsingen naar kernen	22

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De samenleving vergrijst en in veel gemeenten groeit de groep senioren gestaag. Een direct gevolg van de vergrijzing is de verandering in het pensioenlandschap, waaronder de verhoging van de pensioenleeftijd. Senioren zijn tot op steeds hogere leeftijd actief op de arbeidsmarkt, al dan niet in combinatie met andere rollen/activiteiten, zoals die van vrijwilliger en oppassen op kleinkinderen. Daarnaast zorgen veranderingen in de zorg ervoor dat senioren langer zelfstandig thuis blijven wonen en vaker op mantelzorg zijn aangewezen. Door al deze ontwikkelingen in de samenleving ziet ouder worden er in de huidige samenleving heel anders uit dan vroeger.

De gemeente Hilvarenbeek en het Platform 60+ Hilvarenbeek willen graag weten hoe de senioren van nu en de nabije toekomst aankijken tegen gezond en gelukkig ouder worden in de gemeente. Ook zijn ze benieuwd waar senioren behoefte aan hebben als het gaat om ondersteuning vanuit de gemeente en partijen in het maatschappelijk middenveld, zoals de KBO's. Het PON & Telos is daarom gevraagd om middels een vragenlijstonderzoek op te halen hoe inwoners in de leeftijd van 60 t/m 79 jaar aankijken tegen gezond en gelukkig ouder worden in de gemeente.

1.2 Onderzoeksmethodiek

Het PON & Telos heeft een vragenlijst uitgezet onder de inwoners van de gemeente Hilvarenbeek in de leeftijd van 60 t/m 79 jaar. De thema's in de vragenlijst zijn afgestemd met de gemeente en het Platform 60+ Hilvarenbeek. Inwoners kregen een uitnodigingsbrief van de gemeente met daarin de link naar de online vragenlijst en een unieke toegangscode. In het geval dat het niet direct lukte om bij de online vragenlijst te komen, konden de respondenten contact opnemen met de gemeente. De contactpersoon vanuit de gemeente keek vervolgens mee of alsnog toegang kon worden verkregen of stuurde een schriftelijke vragenlijst toe.

Respons

In totaal zijn 4014 inwoners in de leeftijd van 60 t/m 79 jaar benaderd voor dit onderzoek. Dat betreft de gehele populatie van de gemeente Hilvarenbeek in deze leeftijdsgroep. De vragenlijst is door 952 inwoners in zijn geheel ingevuld (938 online; 14 schriftelijk). Met deze respons kunnen we betrouwbare uitspraken doen voor inwoners van 60 t/m 79 jaar die woonachtig zijn in de gemeente Hilvarenbeek. Om met een betrouwbaarheidsniveau van 95% uitspraken te kunnen doen, moeten we rekening houden met een foutenmarge van 2%¹. Op het niveau van de verschillende kernen binnen de gemeente kunnen we betrouwbare uitspraken doen voor de kernen Hilvarenbeek en Diessen en de overige vier kleine kernen samengevoegd.

¹ Dat betekent dat de gepresenteerde percentages in deze rapportage naar verwachting maximaal 2% hoger of 2% lager zouden uitvallen als we de hele bevolking hadden bevraagd.

Weging

De resultaten van dit onderzoek zijn gewogen naar leeftijd. Dit houdt in dat de antwoorden die gegeven worden door deelnemers uit een ondervertegenwoordigde leeftijdsgroep iets zwaarder meetellen dan die uit een oververtegenwoordigde leeftijdsgroep. Op die manier wordt onder- en oververtegenwoordiging van bepaalde groepen in de respons gecorrigeerd.

Achtergrondkenmerken van de respondenten

We geven hier een korte beschrijving van de achtergrondkenmerken van de respondenten die de vragenlijst hebben ingevuld. De tabellen zijn opgenomen in bijlage A.

Tabel 1. Leeftijd.

	N	%
60-64 jaar	263	28
65-69 jaar	275	29
70-74 jaar	241	25
75-79 jaar	173	18

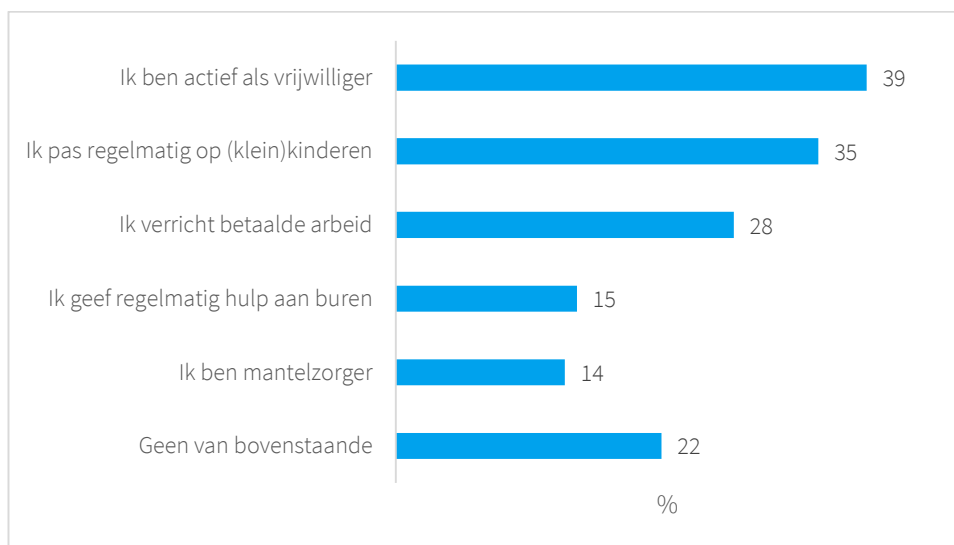
Van alle respondenten in de leeftijdsgroep 60 t/m 79 jaar, is 57% jonger dan 70 jaar. De meeste respondenten komen uit de kern Hilvarenbeek (62%) en Diessen (20%). Dit ligt voor de hand, omdat dit de grotere kernen in de gemeente zijn.

Tabel 2. Kern waar men woont.

	N	%
Baarschot	25	3
Biest-Houtakker	50	5
Diessen	189	20
Esbeek	54	6
Haghorst	48	5
Hilvarenbeek	586	62

Ruim driekwart van de respondenten woont samen (81%), waarvan slechts een klein deel nog thuiswonende kinderen heeft (4%). Wat betreft opleidingsniveau, zien we dat een kwart een laag opleidingsniveau heeft, 33% een middelbaar opleidingsniveau en 42% een hoog opleidingsniveau. 44% van de respondenten heeft een netto maandinkomen van €2700,- of meer, 33% heeft een lager maandinkomen en 23% heeft geen antwoord gegeven op deze vraag. In totaal is 28% van de respondenten werkzaam in betaalde arbeid. Verder zien we dat bijna vier op de tien respondenten actief is als vrijwilliger, 35% van de respondenten regelmatig oppast de (klein)kinderen en 14% mantelzorg verleend. 22% geeft aan dat geen van de genoemde situatie(s) op hen van toepassing is.

Figuur 1 Welke situatie(s) is (zijn) op u van toepassing? Meerdere antwoorden mogelijk (n= 951, in %).

1.3 Leeswijzer

In deze rapportage vindt u de resultaten van het vragenlijstonderzoek dat Het PON & Telos heeft uitgevoerd voor de gemeente Hilvarenbeek en het Platform 60+ Hilvarenbeek. Vervolgens beschrijven we per hoofdstuk de resultaten van de verschillende thema's binnen het onderzoek. De rapportage eindigt met een samenvatting, waarin de belangrijkste resultaten op hoofdlijnen worden beschreven.

Bijlagen

In de bijlagen vindt u een overzicht van belangrijke achtergrondkenmerken van de respondenten (bijlage A) en uitsplitsing van de resultaten naar kernen (bijlage B). We maken daarbij een uitsplitsing naar de kernen Hilvarenbeek, Diessen en de vier kleine kernen samen². Getoetst is of de resultaten van de verschillende kernen afwijken van elkaar³. Significante verschillen worden aangeduid met **blauw (positieve afwijking)**, dan wel **oranje (negatieve afwijking)**. Indien het verschil in resultaat significant afwijkt, maar niet per se positief of negatief is te noemen, zijn de verschillen aangeduid met **grijs (neutrale afwijking)**.

Opmerking bij de grafieken en tabellen:

- De 'n' staat voor het aantal respondenten dat de vraag heeft ingevuld.
- De antwoorden worden veelal in percentages weergegeven.
- Door afrondingsverschillen komt het totaal in een tabel niet altijd exact op 100% uit maar soms op 99% en soms op 101%.

² Aanvullende analyses hebben laten zien dat er nauwelijks verschillen zijn tussen de vier kleine kernen onderling. We volgen daarom de aanpak van de Brabantscan (<https://brabantscan.nl/jive>) om de vier kleine kernen samen te nemen en op dat niveau betrouwbare uitspraken te kunnen doen.

³ Om erachter te komen of een groep significant afwijkt ten opzichte van de andere groepen, maken we gebruik van een independent samples T-test of een Chi-kwadraat toets. Deze toetsen vergelijken het gemiddelde van de ene groep met het gemiddelde van de andere groep(en) en kijkt of het verschil statistisch significant is. Dat wil zeggen dat de gevonden afwijking niet te wijten is aan een toevallige samenstelling van de steekproef, maar dat deze afwijking ook daadwerkelijk zo in de populatie gevonden zal worden.

2 Vrijwilligerswerk

In totaal is 39% van de respondenten actief in vrijwilligerswerk. Aan de vrijwilligers onder de respondenten, hebben we gevraagd waarom ze vrijwilligerswerk doen.

Tabel 3. Waarom doet u vrijwilligerswerk? Meerdere antwoorden mogelijk (n = 370).

	N	%
Ik vind het fijn om in contact te zijn met andere mensen	269	73
Voor mijn plezier	232	63
Ik vind het belangrijk om anderen te helpen	207	56
Het geeft me het gevoel dat ik ergens belangrijk voor ben	136	37
Ik wil graag nieuwe dingen leren	55	15
Het is een prettige afleiding van eigen problemen	24	7
Het staat goed op mijn CV	1	0
Anders, namelijk	32	9

Een grote meerderheid van de respondenten geeft aan het fijn te vinden om in contact te zijn met andere mensen (73%). 63% van de respondenten doet vrijwilligerswerk voor het plezier en meer dan de helft van de respondenten vindt het belangrijk om anderen te helpen (56%). 37% van de respondenten geeft aan dat het hen een goed gevoel geeft dat ze ergens belangrijk voor zijn.

9% van de respondenten geeft (ook) andere redenen aan om vrijwilligerswerk te doen. Deze mensen geven bijvoorbeeld aan dat ze graag een bijdrage leveren aan de samenleving, betrokken blijven bij de leefbaarheid in de gemeente of samenwerken aan een maatschappelijk doel. Ook willen sommige respondenten graag hun kennis en/of vaardigheden overdragen aan anderen. Ten slotte geven een aantal respondenten aan dat ze vanuit hun vereniging veel vrijwilligerswerk doen.

Aan mensen die eerder hebben aangegeven dat ze momenteel geen vrijwilligerswerk doen, hebben we gevraagd wat de reden is om geen vrijwilligerswerk te doen.

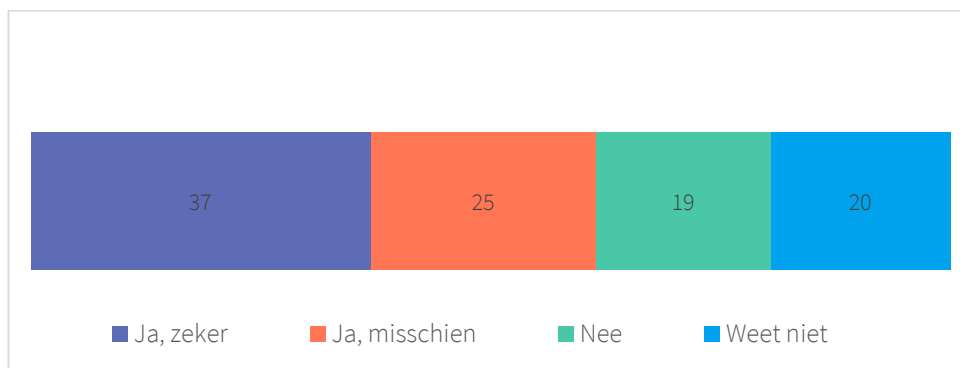
Tabel 4. Wat is de reden om geen vrijwilligerswerk te doen? Meerdere antwoorden mogelijk (n = 579).

	N	%
Tijdsgebrek / te druk (vanwege baan, zorgtaak of andere prioriteiten)	216	37
Geen interesse / behoefte	178	30
Gezondheid	104	18
Weet niet wat voor vrijwilligerswerk ik kan doen	19	3
Kan geen geschikt vrijwilligerswerk vinden	15	3
Weet niet hoe ik aan vrijwilligerswerk kan komen	6	1
Anders, namelijk	117	20

Op de vraag waarom mensen geen vrijwilligerswerk doen is door ruim een derde van de respondenten geantwoord dat dit komt door tijdsgebrek (37%). 30% van de respondenten geeft aan geen interesse en/of behoefte te hebben om vrijwilligers werk te doen. 18% doet geen vrijwilligerswerk vanwege hun gezondheid. Het niet weten wat voor vrijwilligerswerk men wil doen of het niet kunnen vinden van geschikt vrijwilligerswerk zijn weinig genoemde redenen.

20% van de respondenten noemt (ook) andere redenen om momenteel geen vrijwilligerswerk te doen. Een aantal respondenten geeft aan (recent) gestopt te zijn met vrijwilligerswerk vanwege COVID-19, omdat werkzaamheden nu niet door kunnen gaan. Daarnaast geven een aantal respondenten aan dat ze (recent) met pensioen zijn en nu graag even rust willen of nog aan het oriënteren zijn op wat mogelijk is. Ook drukte wordt nog specifiek benoemd in relatie tot de zorg voor het gezin, kleinkinderen en/of een actieve rol als mantelzorger. Anderen geven aan dat ze geen vrijwilligerswerk doen, maar wel actief lid en/of betrokken zijn bij verschillende organisaties en verenigingen. Tenslotte, worden de verplichtingen die tegenwoordig aan vrijwilligerswerk hangen als reden genoemd om geen vrijwilligerswerk te doen.

Figuur 2. Bent u van plan om in de toekomst vrijwilligerswerk te (blijven) doen? (n=946, in %).

We hebben vervolgens aan alle respondenten gevraagd of ze in de toekomst vrijwilligerswerk willen (blijven) doen, ongeacht of ze dat nu al doen of niet. Meer dan de helft van de respondenten geeft aan zeker of misschien in de toekomst wel vrijwilligerswerk te willen (blijven) doen (62%). 19% is niet van plan om vrijwilligerswerk te (blijven) doen en 20% weet het nog niet.

De uitsplitsing naar kernen (zie bijlage B) laat zien dat vooral in de kleine kernen de bereidheid tot vrijwilligerswerk groot is (71% ten opzichte van 58% in Diessen en 60% in Hilvarenbeek).

3 Verenigingsleven en activiteiten

We hebben respondenten gevraagd naar hun lidmaatschap bij verenigingen. 37% is lid van een sportvereniging en 22% van een overige (vrijetijds-)vereniging. Ruim een derde van de respondenten is geen lid van een vereniging.

Tabel 5. Van welke van onderstaande verenigingen bent u de afgelopen 12 maanden lid geweest? Meerdere antwoorden mogelijk (n= 945).

	N	%
Sportvereniging	352	37
Overige (vrijetijds-)vereniging	205	22
Maatschappelijke of religieuze vereniging	117	12
Culturele vereniging (toneel, muziek)	112	12
Gezelligheidsvereniging	89	9
Ik ben geen lid (geweest) van een vereniging	348	37

Eén derde van de respondenten die lid zijn van een vereniging, geeft aan dat één (of meerdere) vereniging(en) waar zij lid van zijn, specifiek gericht is op senioren. In de uitsplitsing naar kernen (zie bijlage B) zien we dat men verhoudingsgewijs vooral in Diessen (47%) vaker lid is van een vereniging gericht op senioren, dan in de kleine kernen (28%) en Hilvarenbeek (30%).

In een open vraag hebben we de respondenten gevraagd of ze bepaalde vrijetijdsactiviteiten in de gemeente Hilvarenbeek missen. De meeste respondenten geven aan dat ze een ontmoetingsruimte voor senioren missen. Denk hierbij aan een soort buurthuis of binnenloop-café waar senioren een kopje koffie kunnen drinken, of waar activiteiten kunnen worden georganiseerd voor en door senioren. Activiteiten die bijvoorbeeld georganiseerd kunnen worden zijn: kookclubjes, creatieve clubs, biljarten, bridgen, spelletjes, etc. Daarnaast benoemen een aantal respondenten dat ze graag wat meer cultuur willen ervaren in Hilvarenbeek op het gebied van concerten en theater bijvoorbeeld. Ook vinden een aantal respondenten het leuk als er wat meer maatschappelijk/politieke clubs komen waar bijvoorbeeld debatavonden door georganiseerd kunnen worden. Ten slotte geven enkelen aan dat ze nog niet bekend zijn met wat Hilvarenbeek op dit moment allemaal heeft. In een aantal gevallen komt dat omdat ze pas net in Hilvarenbeek zijn komen te wonen.

4 Ondersteuningsmogelijkheden bij gezond en gelukkig ouder worden

Behoefte aan ondersteuning

Allereerst hebben we respondenten gevraagd van welke ondersteuningsmogelijkheden ze het belangrijk vinden dat die in de gemeente Hilvarenbeek aanwezig zijn. Vervolgens hebben we respondenten gevraagd of ze er zelf ook gebruik van (verwachten te) maken.

Tabel 6. Met het oog op gezond en gelukkig ouder worden in de gemeente Hilvarenbeek, in hoeverre denkt u dat het belangrijk is dat de volgende ondersteuningsmogelijkheden aanwezig zijn in gemeente Hilvarenbeek? (%)

	n	(heel) belangrijk	Neutraal	Heel (onbelangrijk)
Mantelzorgondersteuning	902	84	15	2
Dorpsondersteuners die ondersteuning bieden bij vragen op diverse terreinen	904	80	17	3
Advies over mogelijkheden om langer zelfstandig thuis te wonen	907	80	17	3
Hulp bij invullen van formulieren en aanvragen (bijv. Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo))	900	78	16	6
Gepast vervoer van huis naar bestemming (ziekenhuis, familie e.d)	902	77	19	4
Hulp bij het gebruik van technische apparaten (bijv. computer of smartphone)'	900	73	20	6
Klussendiensten	902	71	24	6
Eetpunten voor ouderen (niet zijnde horecagelegenheden)	892	68	25	7
Ontmoetingsplekken/huiskamers	896	67	29	5

De meeste respondenten vinden het (heel) belangrijk dat mantelzorgondersteuning aanwezig is. Daaropvolgend vinden respondenten andere ondersteuningsmogelijkheden (heel) belangrijk; dorpsondersteuners die zorgondersteuning bieden bij vragen op diverse terreinen (80%), advies over mogelijkheden om langer zelfstandig thuis te wonen (80%) en hulp bij het invullen van formulieren en aanvragen (78%). Twee derde van de respondenten vindt de aanwezigheid van ontmoetingsplekken/huiskamers heel belangrijk, wat aansluit bij de vrijetijdsbesteding of activiteiten die hierboven genoemd werden en men nu nog mist in de gemeente.

Tabel 7. Van welke ondersteuningsmogelijkheden verwacht u zelf (in de toekomst) gebruik te willen maken? (%)

	n	Maak ik al gebruik van	Maak ik geen gebruik van, maar verwacht daar in de toekomst wel behoefte aan te hebben	Maak ik geen gebruik van en ik verwacht daar ook geen behoefte aan te hebben
Advies over mogelijkheden om langer zelfstandig thuis te wonen	782	3	62	35
Dorpsondersteuners die ondersteuning bieden bij vragen op diverse terreinen	745	3	61	36
Mantelzorgondersteuning	683	6	61	33
Gepast vervoer van huis naar bestemming (ziekenhuis, familie e.d)	747	4	60	36
Klussendiensten	763	3	57	40
Ontmoetingsplekken/huiskamers	729	3	51	46
Hulp bij invullen van formulieren en aanvragen (bijv. Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo))	773	3	47	50
Hulp bij het gebruik van technische apparaten (bijv. computer of smartphone)'	791	3	45	53
Eetpunten voor ouderen (niet zijnde horecagelegenheden)	725	3	44	53

Als we kijken naar het (verwachte) gebruik van de ondersteuningsmogelijkheden, dan valt op dat er op dit moment nog maar weinig respondenten gebruikmaken van de ondersteuningsmogelijkheden. 6% maakt momenteel gebruik van mantelzorgondersteuning en 4% doet een beroep op gepast vervoer van huis naar bestemming.

Over het algemeen denken mensen in de toekomst wel gebruik te gaan maken van verschillende ondersteuningsmogelijkheden. 62% verwacht in de toekomst gebruik te maken van advies over mogelijkheden om langer zelfstandig thuis te wonen, 61% denkt in de toekomst een beroep te doen op de dorpsondersteuners en 61% verwacht mantelzorgondersteuning nodig te hebben. Iets minder dan de helft van de respondenten maakt op dit moment gebruik van, of denkt in de toekomst behoefte te hebben aan eetpunten voor ouderen (47%) en hulp bij het gebruik van technische apparaten (48%). We zien verschillen tussen de kernen in het verwachte gebruik van ondersteuningsmogelijkheden. Wat in zijn algemeenheid opvalt is dat er in Diessen een grotere behoefte lijkt te zijn aan verschillende ondersteuningsmogelijkheden dan in de andere kernen (met name ten opzichte van Hilvarenbeek). Voor de specifieke resultaten, verwijzen we u naar de bijlage.

Aanvullend hebben we aan respondenten gevraagd of ze ondersteuningsmogelijkheden, hulp of advies gericht op gezond en gelukkig ouder worden missen in bovenstaande lijst. Ondersteuningsmogelijkheden die door de respondenten worden genoemd zijn: advies over woning en/of woongelegenheid voor ouderen, advies over vrijwilligerswerk,

energieadvies, (huishoudelijke) hulp na calamiteiten (gezondheid) en dagbestedingsmogelijkheden. Daarnaast noemen respondenten dat ze behoefte hebben aan een fysieke plek waar men informatie kan inwinnen, bijvoorbeeld een standaard loket waar mensen met vragen terecht kunnen. Dit zou eventueel samen kunnen met een buurthuis/ontmoetingsplek. Ook geven respondenten aan behoefte te hebben aan betaalbaar openbaar vervoer zodat ze zich gemakkelijk kunnen bewegen. Ten slotte geven een aantal respondenten aan dat een overzicht van activiteiten en/of hulporganisaties voor senioren gewenst is.

Eenzaamheid en zorgen over de toekomst

Tabel 8. In hoeverre bent u het eens of oneens met de onderstaande stellingen? (%) *

	n	(helemaal) eens	niet eens / niet oneens	(helemaal) oneens
Er zijn genoeg mensen op wie ik in geval van narigheid kan terugvallen	899	81	12	6
Er zijn voldoende mensen met wie ik me nauw verbonden voel	910	79	13	7
Ik heb veel mensen op wie ik volledig kan vertrouwen	900	73	18	9
Ik ervaar een leegte om me heen	875	5	15	80
Ik mis mensen om me heen	888	5	19	76
Vaak voel ik me in de steek gelaten	894	3	12	85

*Let op het verschil in richting (positief of negatief geformuleerd) van de vraagstellingen.

Een grote meerderheid van de respondenten geeft aan genoeg mensen te hebben op wie ze in geval van narigheid kunnen terugvallen (81%) en met wie ze zich nauw verbonden voelen (79%). 73% van de respondenten geeft aan het (helemaal) eens te zijn met de stelling dat ze veel mensen hebben die volledig kunnen vertrouwen. 5% van de respondenten ervaart een leegte om hen heen en/of mist mensen om zich heen. We hebben bovenstaande zes stellingen vervolgens samengevoegd tot een schaal voor eenzaamheid. Op de schaal van 1 (niet eenzaam) tot 5 (eenzaam) zien we dat ongeveer 5% van de respondenten 3 of hoger scoort.

Tabel 9. Met het oog op de toekomst, kunt u een cijfer geven in hoeverre u zich zorgen maakt over de volgende thema's. Waarbij 1 helemaal geen zorgen en 10 heel veel zorgen is.

	N	Gemiddelde (1-10)	Percentage score 7 - 10
De gezondheid van naaste familie en vrienden	873	5,0	30
Mijn eigen gezondheid	879	4,8	29
Langer zelfstandig wonen	881	4,3	24
Mijn zelfredzaamheid	881	4,3	22
Mijn plek in de samenleving (mee kunnen blijven doen en ertoe doen)	870	4,1	20
Kans op eenzaamheid	874	3,7	14
Mijn financiële situatie	891	2,8	8

Op een schaal van 1 (helemaal geen zorgen) tot 10 (heel veel zorgen) zien we een gemiddelde score van ongeveer 5 bij zorgen voor de gezondheid van naaste familie en vrienden en zorgen over de eigen gezondheid. In totaal maakt bijna een derde van de

respondenten zich serieuze zorgen over de gezondheid van naaste familie en vrienden en hebben een score gegeven tussen de 7 en 10 (30%). 29% maakt zich zorgen over hun eigen gezondheid en 24% maakt zich zorgen over langer zelfstandig wonen. (Ruim) een vijfde van de respondenten maakt zich zorgen over hun zelfredzaamheid (22%) en hun plek in de samenleving (20%). De minste zorgen onder de respondenten zijn voor hun financiële situatie (2,8 gemiddeld). We zien dat 8% van de respondenten zich hier zorgen om maakt.

5 Wonen

Als laatste hebben we de respondenten vragen voorgelegd over hun huidige en toekomstige woonsituatie.

Tabel 10. In wat voor type woning woont u nu? (n=915)

	N	%
Vrijstaande woning	328	36
2-onder-1-kapwoning	254	28
Rijteswoning of tussenwoning	76	8
Hoekwoning	76	8
Vrijstaande bungalow, gelijkvloers	46	5
Bovenwoning of appartement met lift	38	4
Boerderij	31	3
Appartement begane grond	11	1
Bovenwoning of appartement zonder lift	3	0
Anders	52	6

Ruim een derde van de respondenten woont in een vrijstaande woning (36%). 28% woont in een 2-onder-1-kapwoning. 8% van de respondenten woont in een rijteswoning/tussenwoning of hoekwoning. In een vervolgvraag geeft 86% van de respondenten aan dat ze in een koophuis wonen. De overige 12% woont in een huurwoning.

Figuur 3. Denkt u er wel eens over na om uw huidige woning te verduurzamen? (bijv. zonnepanelen, warmtepomp, isoleren)? (n= 914, in %).

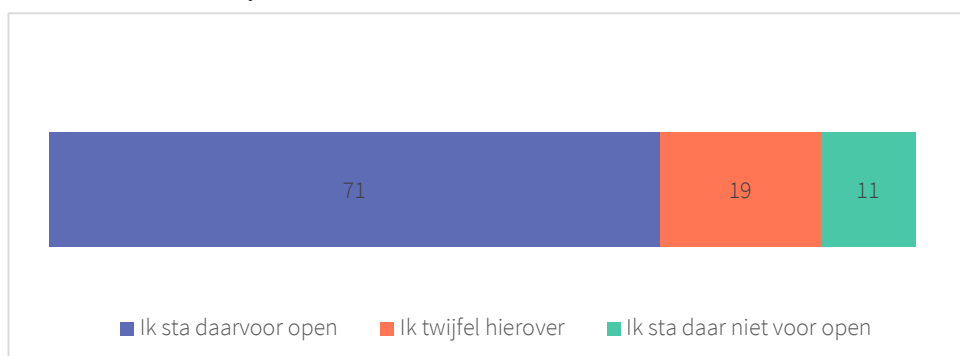
Bijna twee derde van de respondenten woont al in een duurzame woning of wil het huis in de komende 5 jaar gaan verduurzamen (63%). 6% van de respondenten wil op zijn vroegst over 5 jaar hun huidige woning verduurzamen. Bijna een derde van de respondenten denkt er niet over na om hun huidige woning te verduurzamen (31%).

Figuur 4. Denkt u er wel eens over na om uw huidige woning levensloop-geschikt te maken met het oog op langer zelfstandig thuis wonen? (n= 913, in %).

Ruim een derde van de respondenten woont al in een levensloop-geschikte woning. 14% heeft plannen om binnen nu en 5 jaar het huis levensloop-geschikt te maken. 21% van de respondenten denkt ook na over het levensloop-geschiedt maken van het huis, maar pas over minimaal 5 jaar. 27% denkt er niet over na om hun huidige woning levensloop-geschikt te maken met het oog op langer zelfstandig thuis wonen.

Figuur 5. In hoeverre staat u open voor het gebruik van technische ondersteuning (beeldbellen met zorgverleners, zelf thuis gezondheidsmetingen kunnen doen, domotica) om langer zelfstandig thuis te kunnen blijven wonen? (n= 913, in %).

Een grote meerderheid van de respondenten staat open voor het gebruik van technische ondersteuning om langer zelfstandig thuis te kunnen blijven wonen (71%). 19% twijfelt nog over technische ondersteuning en 11% staat hier niet voor open.

Tabel 11. Waarom twijfelt u of staat u niet open voor het gebruik van technische ondersteuning? Meerdere antwoorden mogelijk. (n= 267). *

	N	%
Ik vind persoonlijke ondersteuning fijner	154	58
Ik ben niet bekend met technische ondersteuning als e-health en domotica	77	29
Ik ben bang voor mijn privacy	24	9
Ik heb geen toegang tot e-health vanwege gebrek aan internet	1	0
Anders	50	19

* Deze vraag is alleen gesteld aan respondenten die bij vraag 19 aangaven te twijfelen of niet open te staan voor het gebruik van technische ondersteuning.

Aan respondenten die twijfelen of niet open staan voor het gebruik van technische ondersteuning is gevraagd naar de reden. Als belangrijkste reden wordt door meer dan de helft van deze respondenten genoemd dat ze persoonlijke ondersteuning fijner vinden (58%). 29% geeft aan niet bekend te zijn met technische ondersteuning als e-health en domotica. De onbekendheid van deze toepassingen is relatief het grootst in de kleine kernen (44% noemt dit als reden t.o.v. 35% in Diessen en 23% in Hilvarenbeek). 9% is bang voor hun privacy als het gaat om technische ondersteuningsmogelijkheden.

Bijna één op de vijf respondenten geeft (ook) andere redenen aan waarom men twijfelt of niet open staat voor het gebruik van technische ondersteuning. Respondenten geven aan dat ze nog zelfredzaam zijn en zien dus nu voor zichzelf nog geen toepassing. Anderen geven aan dat ze hulp van bijvoorbeeld hun familie/vrienden kunnen ontvangen. Enkele respondenten geven aan dat ze de technische wereld niet kennen en moeite hebben om hiermee om te gaan of geen behoefte te hebben om deze wereld te leren kennen.

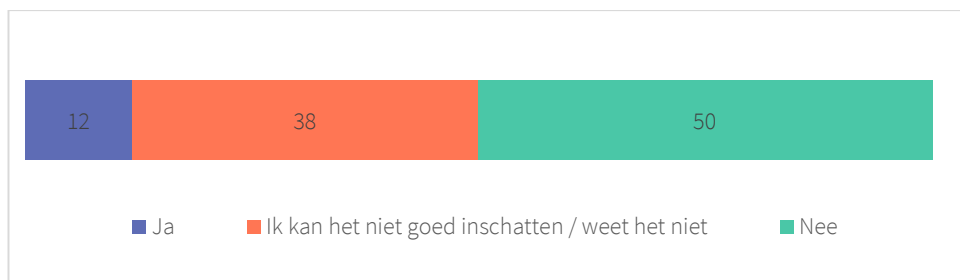
Figuur 6. Stel dat u moet verhuizen om langer zelfstandig thuis te kunnen blijven wonen, waar zou u dan het liefste willen wonen? (n= 912, in %).

Om langer zelfstandig thuis te kunnen blijven wonen, kan het nodig zijn om te verhuizen naar een andere (aangepaste) woning. We hebben respondenten allereerst gevraagd waar ze zouden willen wonen na een verhuizing mocht dat nodig zijn. De overgrote meerderheid wil graag in de gemeente Hilvarenbeek blijven wonen. Driekwart van de respondenten wil

in de dorpskern blijven wonen waar men nu woont. Vooral in kern Hilvarenbeek willen respondenten in dezelfde kern blijven wonen (94% t.o.v. 38% in de kleine kernen en 56% in Diessen). In de kleine kernen willen respondenten vaker naar een andere dorpskern in de gemeente verhuizen (46% t.o.v. 36% in Diessen en 2% in Hilvarenbeek).

Figuur 7. Verwacht u dat u op termijn moet verhuizen om langer zelfstandig thuis te kunnen blijven wonen? (n=911, in %).

Slechts één op de tien respondenten verwacht daadwerkelijk op termijn te moeten verhuizen om langer zelfstandig thuis te kunnen blijven wonen (12%). Gemiddeld verwachten zij binnen 9 jaar te moeten verhuizen. 38% kan het niet goed inschatten. De helft van de respondenten verwacht dat verhuizen niet nodig is.

Tabel 12. Wat is de reden dat u (misschien) op termijn moet verhuizen om langer zelfstandig thuis te kunnen blijven wonen? Meerdere antwoorden mogelijk (n=452).*

	N	%
Ik wil een kleinere woning	246	54
Mijn tuin is te groot	193	43
Mijn woning vergt teveel onderhoud	135	30
Mijn huis levensloop-geschikt maken is te duur	82	18
Er zijn te weinig voorzieningen in mijn directe omgeving	71	16
Mijn woning is niet duurzaam	61	14
Mijn woning is onvoldoende aangepast aan mijn beperking(en)	38	8
Mijn woning ligt te afgelegen van de bebouwde kom	35	8
De woonlasten zijn te hoog	29	6
Ik voel me niet veilig	7	1
Ik wil een grotere woning	1	0
Anders, namelijk	87	19

* Deze vraag is alleen gesteld aan respondenten die hebben aangegeven (misschien) te moeten verhuizen.

We hebben aan de mensen die verwachten op termijn te moeten verhuizen of daarover twijfelen gevraagd, wat de reden is dat men denkt te moeten verhuizen. Respondenten geven aan dat het in veel gevallen te maken heeft met de grootte van het huis en/of tuin en het onderhoud daarvan.

We zien opvallende verschillen tussen de kernen (zie bijlage B). Vooral respondenten uit de kleine kernen geven aan dat het aantal voorzieningen in de directe omgeving een reden is om (misschien) te moeten verhuizen om langer zelfstandig te kunnen blijven (54% t.o.v. 5% in zowel Diessen als Hilvarenbeek). Ook het feit dat de woning afgelegen ligt van de bebouwde kom is vaker een reden voor verhuizing in de kleine kernen (15%) dan in Diessen of Hilvarenbeek (beiden 6%).

19% van de respondenten geeft (ook) andere redenen waarom ze verwachten op termijn te moeten verhuizen. Een deel van de respondenten geeft aan dat men zelf geen aanpassingen aan de woning kan doen, omdat men in een huurwoning woont. Ook wordt de bereikbaarheid van winkels genoemd als een reden om te verhuizen. Respondenten noemen slecht openbaar vervoer en mobiliteitsproblemen en willen dicht bij het centrum wonen. Verder zijn er respondenten die specifieke woonvormen, zoals gelijkvloers wonen of een mantelzorgwoning, noemen als reden waarom ze verwachten te moeten verhuizen. Tenslotte overwegen mensen te verhuizen als ze alleen komen te wonen, bijvoorbeeld door verlies van een partner.

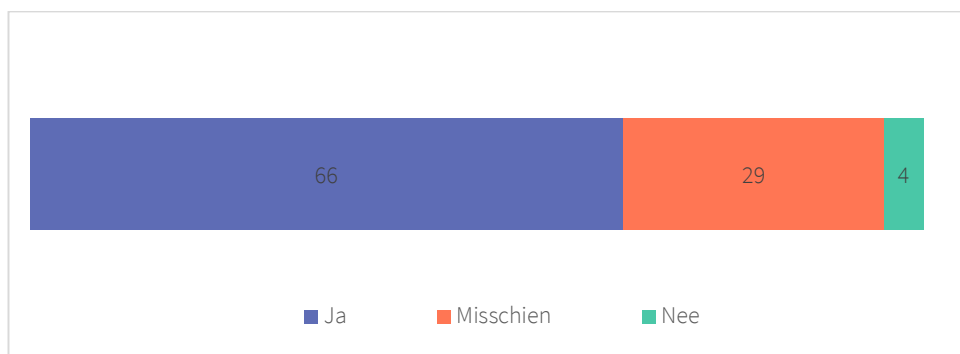
Tabel 13. Naar wat voor soort woning wilt u bij voorkeur verhuizen? Meerdere antwoorden mogelijk (n=452).*

	N	%
Seniorenwoning	270	60
Appartement	173	38
Aanleunwoning	77	17
Gezamenlijk wonen met gelijkgestemden	74	16
Kleinschalig woonzorg-complex	70	15
Gezamenlijk wonen met mensen van diverse leeftijden	48	11
Vrijstaande woning	37	8
Mantelzorgwoning	31	7
In- of bijwoning bij familie	21	5
Geen voorkeur	16	3
Eengezinswoning	12	3
Woning met kleine bedrijfsruimte	11	2
Twee-onder-een-kap woning	9	2
Anders, namelijk	52	12

* Deze vraag is alleen gesteld aan respondenten die hebben aangegeven (misschien) te moeten verhuizen.

60% van de respondenten die nadenken over verhuizing om langer zelfstandig thuis te kunnen blijven wonen, geeft de voorkeur aan een seniorenwoning. 38% wil graag in een appartement wonen en 17% denkt aan een aanleunwoning. Daarnaast geeft 16% de voorkeur aan een woonvorm met gelijkgestemden en denkt 15% aan een kleinschalig woonzorg-complex. Door de respondenten die andere vormen van wonen aandragen (12%) wordt vooral het kleiner en gelijkvloers wonen benoemd als voorkeur.

Figuur 8. Denkt u problemen te ondervinden bij het vinden van een geschikte woning in de gemeente Hilvarenbeek? (n= 452, in %).*

* Deze vraag is alleen gesteld aan respondenten die hebben aangegeven (misschien) te moeten verhuizen.

Van de respondenten die hebben aangegeven (misschien) te moeten verhuizen om langer zelfstandig thuis te kunnen blijven wonen, verwacht 66% problemen te ondervinden bij het vinden van een geschikte woning. 29% denkt misschien problemen te ondervinden en slechts 4% verwacht geen problemen te ondervinden bij het vinden van een geschikte woning.

Tabel 14. Welke problemen denkt u te ondervinden bij het vinden van een geschikte woning in de gemeente Hilvarenbeek? Meerdere antwoorden mogelijk. (n= 432).*

	N	%
Er zijn te weinig woningen geschikt voor ouderen	346	80
Woningen zijn te duur	134	31
Er zijn te weinig huurwoningen	118	27
Er zijn te weinig koopwoningen	103	24
Er zijn geen voorzieningen voor gemeenschappelijk wonen	68	16
Woningen zijn te groot	23	5
Woningen zijn te klein	12	3
Ik denk problemen tegen te komen met de verkoop van mijn huidige woning	7	2
Anders, namelijk	46	11

* Deze vraag is alleen gesteld aan respondenten die hebben aangegeven (misschien) te moeten verhuizen en verwachten daarbij (misschien) problemen te ondervinden.

Respondenten die verwachten problemen te ondervinden bij het vinden van een geschikte woning, denken vooral dat er te weinig woningen geschikt zijn voor ouderen (80%). Daarnaast verwachten mensen dat woningen te duur zijn (31%) of te weinig beschikbaar zijn (27% voor huurwoningen en 24% voor koopwoningen).

11% van de respondenten noemt (ook) andere redenen waarom ze problemen verwachten bij het vinden van een geschikte woning. Naast krapte op de woningmarkt, worden verschillende woonvormen benoemd die niet of te weinig beschikbaar zouden zijn in de gemeente. Denk aan betaalbare nieuwbouw voor (alleenstaande) ouderen, kleinschalige woonzorg-complexen, rolstoeltoegankelijke woningen en mantelzorgwoningen.

Als laatste hebben we, via een open vraag, aan respondenten gevraagd of ze graag hulp of advies zouden willen ontvangen bij het aanpassen van de woonsituatie om langer zelfstandig thuis te kunnen wonen en aan wat voor soort hulp of advies ze dan denken. Respondenten geven vooral aan advies te willen ontvangen over wat er mogelijk is op het vlak van aanpassing van de huidige woning (wat is betaalbaar, haalbaar en mogelijk in verduurzaming)? Denk aan advies over het levensloopbestendig maken van de woning en mogelijkheden voor bijvoorbeeld het plaatsen van een traplift. Respondenten denken daarbij ook aan bouwkundig en financieel advies. Daarnaast zouden sommige respondenten graag bemiddeling vanuit de gemeente ontvangen voor het aanpassen van de woning of hulp ontvangen bij het realiseren van een mantelzorgwoning. Ook hulp bij huishoudelijke taken wordt genoemd als een onderwerp waar men advies over wil ontvangen.

6 Samenvatting en conclusie

Hoe kijken huidige en toekomstige senioren in de gemeente Hilvarenbeek aan tegen ouder worden? Wat is er nodig om gezond en gelukkig ouder te kunnen worden? En waar liggen aanknopingspunten voor de gemeente en het Platform 60+ Hilvarenbeek om inwoners ondersteuning te bieden? Deze vragen stonden centraal in een vragenlijstonderzoek dat door 952 inwoners in de leeftijd van 60 t/m 79 jaar van de gemeente Hilvarenbeek is ingevuld.

Vrijwilligerswerk en vrijetijdsbesteding

Er is in de gemeente een groot potentieel tot vrijwilligerswerk. Op dit moment is 39% van de inwoners van de gemeente Hilvarenbeek van 60 t/m 79 jaar actief in vrijwilligerswerk. Dat is vergelijkbaar met het landelijke gemiddelde⁴ dat in 2020 rond de 40-45% lag voor de leeftijdsgroep in dit onderzoek. Verschillende respondenten geven aan dat de COVID-19 pandemie en de daarbij getroffen maatregelen ervoor hebben gezorgd dat ze (tijdelijk) geen vrijwilligerswerk kunnen doen. Als we de inwoners van de gemeente Hilvarenbeek vragen naar hun toekomstplannen in relatie tot vrijwilligerswerk, dan zegt 62% in toekomst misschien/zeker vrijwilligerswerk te willen doen.

Ongeveer zes op de tien inwoners zijn lid van een vereniging. Het vaakst zijn zij lid van een sportvereniging. Vragen we respondenten wat ze missen op het gebied van vrijetijdsactiviteiten, dan wordt onder andere een ontmoetingsruimte voor senioren gemist. Denk hierbij aan een soort buurthuis of binnenloop-café waar senioren een kopje koffie kunnen drinken, of waar activiteiten kunnen worden georganiseerd voor en door senioren. Een kanttekening hierbij is dat we bij de behoefte aan ondersteuningsmogelijkheden zien dat maar een klein aantal mensen momenteel gebruik maakt van ontmoetingsplekken. Het is vooral iets waar mensen in de toekomst verwachten gebruik van te maken (mogelijk speelt hier ook de invloed van de COVID-19 pandemie en de maatregelen). Verder hebben sommige inwoners meer behoefte aan cultuur en maatschappelijk- en/of politiek georiënteerde activiteiten.

Hulp, advies en ondersteuningsmogelijkheden

In het algemeen vinden mensen dat de aanwezigheid van verschillende ondersteuningsmogelijkheden belangrijk is bij het gezond en gelukkig ouder worden en om langer zelfstandig thuis te kunnen blijven wonen. Opvallend is dat er momenteel weinig gebruik wordt gemaakt van de desbetreffende ondersteuningsmogelijkheden. (zoals hierboven aangegeven, mogelijk (ook) vanwege de COVID-19 pandemie). We zien per genoemde vorm van ondersteuning dat maximaal 6% van de inwoners hier gebruik van maakt. Relatief wordt mantelzorgondersteuning het vaakst genoemd.

Er is wel een hoog verwacht gebruik van de ondersteuningsmogelijkheden in toekomst. Men verwacht met name gebruik te gaan maken van advisering rondom langer zelfstandig

⁴ <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/82249NED/table?dl=39BD5>: 43% voor leeftijd 55 tot 65 jaar; 44% voor 65 tot 75 jaar.

thuis wonen, hulp van dorpsondersteuners, mantelzorgondersteuning en gepast vervoer. Aanvullend op de in de vragenlijst genoemde ondersteuningsmogelijkheden, geven inwoners aan behoefte te hebben aan advies over woongelegenheid voor ouderen, advies over vrijwilligerswerk, energieadvies, (huishoudelijke) hulp na calamiteiten (gezondheid) en dagbestedingsmogelijkheden.

Wat betreft het welzijn van inwoners van de gemeente Hilvarenbeek in de leeftijd van 60 t/m 79 jaar in termen van eenzaamheid, zien we dat mensen zich in het algemeen verbonden voelen met anderen in hun omgeving. Eenzaamheid lijkt relatief niet zo veel voor te komen (5%), al is iedere eenzame inwoner er natuurlijk één te veel. Daarbij zien we dat 14% van de inwoners zich zorgen maakt over eenzaamheid in de toekomst. Bovendien is er een substantiële groep inwoners die zich zorgen maakt over hun plek in de samenleving (20%) en hun zelfredzaamheid (22%). Ook maakt een kwart van de inwoners zich zorgen over langer zelfstandig thuis kunnen blijven wonen. Het meest maken mensen zich echter zorgen over de gezondheid van naasten en de eigen gezondheid.

Wonen in de gemeente Hilvarenbeek

De meeste inwoners vinden het prettig wonen in de gemeente Hilvarenbeek. Dat blijkt uit het antwoord op de vraag of mensen binnen of buiten de gemeente zouden willen verhuizen als dat nodig mocht zijn om langer zelfstandig thuis te kunnen blijven wonen. Als we naar de verschillende kernen kijken, dan zien we dat vooral inwoners van de kern Hilvarenbeek graag binnen de eigen kern willen blijven. Voor mensen in de kleine kernen geldt dat veel minder; zij willen vaker in een andere dorpskern in de gemeente gaan wonen. Inwoners van de kleine kernen noemen de afwezigheid van belangrijke voorzieningen als een belangrijke reden om misschien te moeten verhuizen in de toekomst. In het algemeen worden de grootte van het huis en de tuin vaak als redenen genoemd om in de toekomst (misschien) te moeten verhuizen.

Kijken we naar de huidige woning, dan zien we ook bereidheid om de woning aan te passen – zowel om de woning levensloop-geschikt te maken als om de woning ter verduurzamen. Bij één van de open vragen wordt opgemerkt dat dit voor mensen in een huurwoning natuurlijk lastiger is. Zij zijn voor aanpassingen ook afhankelijk van de verhuurder. Wanneer men verwacht te (moeten) verhuizen in de toekomst, verwacht slechts 4% geen problemen te ondervinden bij het vinden van een geschikte woning. Inwoners hebben behoefte aan advisering vanuit de gemeente over het aanpassen van de woning en het eventueel vinden van een geschikte woonruimte wanneer verhuizing nodig is.

7 Bijlagen

7.1 Bijlage A: Achtergrondkenmerken van de respondenten

Hieronder geven we een beschrijving van de achtergrondkenmerken van de respondenten. De 'n' heeft betrekking op het aantal personen dat de vraag heeft ingevuld (ongewogen cijfers).

Tabel A1. Kern waar men woont.

	N	%
Baarschot	25	3
Biest-Houtakker	50	5
Diessen	189	20
Esbeek	54	6
Haghorst	48	5
Hilvarenbeek	586	62

Tabel A2. Geslacht (%).

	Alle kernen	Kleine kernen	Diessen	Hilvarenbeek
Vrouw	44	41	43	45
Man	56	59	57	54
Anders	0	0	0	0
Totaal n	1001	168	181	562

Tabel A3. Leeftijd (%).

	Alle kernen	Kleine kernen	Diessen	Hilvarenbeek
60-64 jaar	28	36	28	29
65-69 jaar	29	26	26	25
70-74 jaar	25	19	24	26
75-79 jaar	18	19	22	20
Totaal n	952	178	189	585

Tabel A4. Samenstelling van het huishouden (%).

	Alle kernen	Kleine kernen	Diessen	Hilvarenbeek
Alleenstaand	16	14	9	18
Twee volwassenen zonder kind(eren)	77	79	82	75
Twee volwassenen met thuiswonende kind(eren)	4	5	6	3
Een volwassene met thuiswonende kind(eren)	1	0	0	1
Anders	2	2	3	2
Totaal n	911	168	181	562

Tabel A5. Opleidingsniveau (%).

	Alle kernen	Kleine kernen	Diessen	Hilvarenbeek
Laag opleidingsniveau	25	23	35	23
Middelbaar opleidingsniveau	33	34	37	32
Hoog opleidingsniveau	42	43	28	45
Totaal n	908	168	178	561

Tabel A6. Netto maandinkomen (%).

	Alle kernen	Kleine kernen	Diessen	Hilvarenbeek
Minder dan €900,-	1	0	1	1
€900,- tot €1.300,-	3	0	4	3
€1.300,- tot €1.800,-	8	8	9	7
€1.800,- tot €2.700,-	21	21	30	19
€2.700,- tot €3.200,-	15	15	14	14
€3.200,- of meer	30	32	24	31
Wil ik niet zeggen / weet niet	23	24	18	25
Totaal n	909	168	180	561

7.2 Bijlage B: Uitsplitsingen naar kernen

Met de behaalde respons kunnen we betrouwbare uitspraken doen over: 1. De kern Hilvarenbeek, 2. De kern Diessen, 3. De vier overige kleine kernen samen. Hieronder geven we per vraag een uitsplitsing naar kernen en geven we aan of de (gewogen) resultaten per kern significant van elkaar verschillen, aangeduid met **blauw** (positieve afwijking), dan wel **oranje** (negatieve afwijking). Indien het verschil in resultaat significant afwijkt, maar niet per se positief of negatief is te noemen, zijn de verschillen aangeduid met **grijs** (neutrale afwijking).

Tabel B1. Waarom doet u vrijwilligerswerk? Meerdere antwoorden mogelijk (%) (n = 370).

	Kleine kernen	Diessen	Hilvarenbeek
Ik vind het fijn om in contact te zijn met andere mensen	66	75	76
Voor mijn plezier	71	54	64
Ik vind het belangrijk om anderen te helpen	64	72	49
Het geeft me het gevoel dat ik ergens belangrijk voor ben	37	34	38
Ik wil graag nieuwe dingen leren	18	13	14
Het is een prettige afleiding van eigen problemen	7	10	5
Het staat goed op mijn CV	0	0	1
Anders, namelijk	9	11	8

Tabel B2. Wat is de reden om geen vrijwilligerswerk te doen? Meerdere antwoorden mogelijk (%) (n = 579).

	Kleine kernen	Diessen	Hilvarenbeek
Tijdsgebrek / te druk (vanwege baan, zorgtaak of andere prioriteiten)	41	33	37
Geen interesse / behoefte	32	34	29
Gezondheid	13	20	19
Weet niet wat voor vrijwilligerswerk ik kan doen	2	3	3
Kan geen geschikt vrijwilligerswerk vinden	1	2	3
Weet niet hoe ik aan vrijwilligerswerk kan komen	1	1	1
Anders, namelijk	22	17	21

Tabel B3. Bent u van plan om in de toekomst vrijwilligerswerk te (blijven) doen? (n=946, in %).

	Kleine kernen	Diessen	Hilvarenbeek
Ja, zeker	45	33	36
Ja, misschien	26	25	24
Nee	10	16	23
Weet niet	20	25	18

Tabel B4. Van welke van onderstaande verenigingen bent u de afgelopen 12 maanden lid geweest? Meerdere antwoorden mogelijk (%) (n= 945).

	Kleine kernen	Diessen	Hilvarenbeek
Sportvereniging	36	32	39
Overige (vrijtijds-)vereniging	24	20	22
Maatschappelijke of religieuze vereniging	15	11	12
Culturele vereniging (toneel, muziek)	9	11	13
Gezelligheidsvereniging	15	6	9
Ik ben geen lid (gewest) van een vereniging	35	39	37
Vereniging voor senioren	Kleine kernen	Diessen	Hilvarenbeek
Ja	28	47	30
Nee	72	53	70

Tabel B5. Met het oog op gezond en gelukkig ouder worden in de gemeente Hilvarenbeek, in hoeverre denkt u dat het belangrijk is dat de volgende ondersteuningsmogelijkheden aanwezig zijn in gemeente Hilvarenbeek? (%)

	n		Kleine kernen	Diessen	Hilvarenbeek
Mantelzorgondersteuning	902	(heel) belangrijk	82	87	83
		Neutraal	17	12	15
		(heel) onbelangrijk	1	1	2
Dorpsondersteuners die ondersteuning bieden bij vragen op diverse terreinen	904	(heel) belangrijk	84	84	78
		Neutraal	14	13	19
		(heel) onbelangrijk	2	3	3
Advies over mogelijkheden om langer zelfstandig thuis te wonen	907	(heel) belangrijk	79	83	78
		Neutraal	19	12	18
		(heel) onbelangrijk	2	4	3
Hulp bij invullen van formulieren en aanvragen (bijv. Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo))	900	(heel) belangrijk	79	82	77
		Neutraal	18	10	17
		(heel) onbelangrijk	4	8	6
Gepast vervoer van huis naar bestemming (ziekenhuis, familie e.d)	902	(heel) belangrijk	75	78	78
		Neutraal	24	18	17
		(heel) onbelangrijk	2	5	4
Hulp bij het gebruik van technische apparaten (bijv. computer of smartphone)'	900	(heel) belangrijk	71	75	73
		Neutraal	25	17	20
		(heel) onbelangrijk	4	7	7
Klussendiensten	902	(heel) belangrijk	69	68	72
		Neutraal	27	24	23
		(heel) onbelangrijk	4	7	6
Eetpunten voor ouderen (niet zijnde horecagelegenheden)	892	(heel) belangrijk	72	72	66
		Neutraal	22	21	27
		(heel) onbelangrijk	6	7	7
Ontmoetingsplekken /huiskamers	896	(heel) belangrijk	74	70	63
		Neutraal	25	26	31
		(heel) onbelangrijk	1	4	6

Tabel B6. Van welke ondersteuningsmogelijkheden verwacht u zelf (in de toekomst) gebruik te willen maken? (%)

	n		Kleine kernen	Diessen	Hilvarenbeek
Advies over mogelijkheden om langer zelfstandig thuis te wonen	782	Gebruik ⁵	2	3	3
		Verwacht ⁶	67	71	58
		Geen behoefte ⁷	31	26	39
Dorpsondersteuners die ondersteuning bieden bij vragen op diverse terreinen	745	Gebruik	5	5	2
		Verwacht	63	75	56
		Geen behoefte	32	21	42
Mantelzorgondersteuning	683	Gebruik	5	7	6
		Verwacht	59	63	59
		Geen behoefte	36	24	35
Gepast vervoer van huis naar bestemming (ziekenhuis, familie e.d)	747	Gebruik	2	6	4
		Verwacht	64	63	59
		Geen behoefte	34	32	37
Klussendiensten	763	Gebruik	2	1	4
		Verwacht	55	66	55
		Geen behoefte	43	32	41
Ontmoetingsplekken /huiskamers	729	Gebruik	7	3	1
		Verwacht	55	60	47
		Geen behoefte	37	37	52
Hulp bij invullen van formulieren en aanvragen (bijv. Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo))	773	Gebruik	2	6	2
		Verwacht	46	59	43
		Geen behoefte	51	35	55
Hulp bij het gebruik van technische apparaten (bijv. computer of smartphone)'	791	Gebruik	2	6	2
		Verwacht	44	56	41
		Geen behoefte	54	38	57
Eetpunten voor ouderen (niet zijnde horecagelegenheden)	725	Gebruik	7	5	1
		Verwacht	50	57	38
		Geen behoefte	43	39	61

⁵ Antwoord optie: Maak ik al gebruik van

⁶ Antwoord optie: Maak ik geen gebruik van, maar verwacht daar in de toekomst wel behoefte aan te hebben

⁷ Antwoord optie: Maak ik geen gebruik van en ik verwacht daar geen behoefte aan te hebben.

Tabel B7. In hoeverre bent u het eens of oneens met de onderstaande stellingen? (%)

	n	Kernen	Kleine kernen	Diessen	Hilvarenbeek
Er zijn genoeg mensen op wie ik in geval van narigheid kan terugvallen	899	(Helemaal) eens	83	79	81
		Niet eens/oneens	12	17	11
		(Helemaal) oneens	5	3	8
Er zijn voldoende mensen met wie ik me nauw verbonden voel	910	(Helemaal) eens	78	78	80
		Niet eens/oneens	14	12	14
		(Helemaal) oneens	8	10	6
Ik heb veel mensen op wie ik volledig kan vertrouwen	900	(Helemaal) eens	71	70	75
		Niet eens/oneens	22	20	15
		(Helemaal) oneens	6	10	9
Ik ervaar een leegte om me heen	875	(Helemaal) eens	5	7	5
		Niet eens/oneens	13	17	16
		(Helemaal) oneens	82	76	80
Ik mis mensen om me heen	888	(Helemaal) eens	7	6	5
		Niet eens/oneens	14	18	20
		(Helemaal) oneens	79	76	75
Vaak voel ik me in de steek gelaten	894	(Helemaal) eens	4	2	3
		Niet eens/oneens	12	15	11
		(Helemaal) oneens	84	84	86

Tabel B8. Met het oog op de toekomst, kunt u een cijfer geven in hoeverre u zich zorgen maakt over de volgende thema's. Waarbij 1 helemaal geen zorgen en 10 heel veel zorgen is (gemiddelde score 1-10).

	n	Kleine kernen	Diessen	Hilvarenbeek
De gezondheid van naaste familie en vrienden	873	4,9	5,1	5,1
Mijn eigen gezondheid	879	4,7	4,8	4,9
Langer zelfstandig wonen	881	4,2	4,4	4,3
Mijn zelfredzaamheid	881	4,1	4,2	4,3
Mijn plek in de samenleving (mee kunnen blijven doen en ertoe doen)	870	4,3	4,2	4,1
Kans op eenzaamheid	874	3,5	4	3,7
Mijn financiële situatie	891	2,8	2,9	2,8

Tabel B9. In wat voor type woning woont u nu? (n= 915) (%)

	Kleine kernen	Diessen	Hilvarenbeek
Vrijstaande woning	51	42	29
2-onder-1-kapwoning	19	21	33
Rijtjeswoning of tussenwoning	1	10	10
Hoekwoning	3	10	9
Bovenwoning of appartement met lift	0	3	6
Bovenwoning of appartement zonder lift	0	0	0
Appartement begane grond	1	1	1
Vrijstaande bungalow, gelijkvloers	8	5	4
Boerderij	6	4	2
Woonzorgvoorziening	0	0	0
Anders	10	4	5

Tabel B10. Denkt u er wel eens over na om uw huidige woning te verduurzamen? (bijv. zonnepanelen, warmtepomp, isoleren)? (n= 914, in %).

	Kleine kernen	Diessen	Hilvarenbeek
Ja, dat heb ik al gedaan/ was al toen ik er ging wonen	52	37	43
Ja, dat wil ik in de komende 5 jaar gaan doen	19	19	19
Ja, maar op zijn vroegst pas over 5 jaar	5	9	6
Nee	23	35	32

Tabel B11. Denkt u er wel eens over na om uw huidige woning levensloop-geschikt te maken met het oog op langer zelfstandig thuis wonen? (n= 913, in %).

	Kleine kernen	Diessen	Hilvarenbeek
Ja, dat heb ik al gedaan/ was al toen ik er ging wonen	48	34	35
Ja, dat wil ik in de komende 5 jaar gaan doen	14	17	14
Ja, maar op zijn vroegst pas over 5 jaar	17	24	21
Nee	21	24	30

Tabel B12. In hoeverre staat u open voor het gebruik van technische ondersteuning (beeldbellen met zorgverleners, zelf thuis gezondheidsmetingen kunnen doen, domotica) om langer zelfstandig thuis te kunnen blijven wonen? (n= 913, in %).

	Kleine kernen	Diessen	Hilvarenbeek
Ik sta daarvoor open	75	68	70
Ik twijfel hierover	17	19	19
Ik sta daar niet voor open	8	12	11

Tabel B13. Waarom twijfelt u of staat u niet open voor het gebruik van technische ondersteuning?
Meerdere antwoorden mogelijk. (n= 267) (%).

	Kleine kernen	Diessen	Hilvarenbeek
Ik vind persoonlijke ondersteuning fijner	60	49	60
Ik ben niet bekend met technische ondersteuning als e-health en domotica	44	35	23
Ik ben bang voor mijn privacy	7	12	8
Ik heb geen toegang tot e-health vanwege gebrek aan internet	3	0	0
Anders	12	22	19

Tabel B14. Stel dat u moet verhuizen om langer zelfstandig thuis te kunnen blijven wonen, waar zou u dan het liefste willen wonen? (n= 912, in %).

	Kleine kernen	Diessen	Hilvarenbeek
In de dorpskern waar ik nu woon	38	56	94
In een andere dorpskern dan waar ik nu woon, maar wel binnen de gemeente Hilvarenbeek	46	36	2
Elders, buiten de gemeente Hilvarenbeek	16	9	4

Tabel B15. Verwacht u dat u op termijn moet verhuizen om langer zelfstandig thuis te kunnen blijven wonen? (n= 911, in %).

	Kleine kernen	Diessen	Hilvarenbeek
Ja	11	11	12
Nee	43	47	54
Ik kan het niet zo goed inschatten / weet het niet	46	42	34

Tabel B16. Wat is de reden dat u (misschien) op termijn moet verhuizen om langer zelfstandig thuis te kunnen blijven wonen? Meerdere antwoorden mogelijk (n= 452) (%).*

	Kleine kernen	Diessen	Hilvarenbeek
Ik wil een kleinere woning	49	63	53
Mijn tuin is te groot	59	48	34
Mijn woning vergt teveel onderhoud	35	32	27
Mijn huis levensloop-geschikt maken is te duur	8	18	22
Er zijn te weinig voorzieningen in mijn directe omgeving	54	5	5
Mijn woning is niet duurzaam	10	14	15
Mijn woning is onvoldoende aangepast aan mijn beperking(en)	3	8	11
Mijn woning ligt te afgelegen van de bebouwde kom	15	6	6
De woonlasten zijn te hoog	2	7	8
Ik voel me niet veilig	1	1	2
Ik wil een grotere woning	0	0	0
Anders, namelijk	12	15	23

* Deze vraag is alleen gesteld aan respondenten die hebben aangegeven (misschien) te moeten verhuizen.

Tabel B17. Naar wat voor soort woning wilt u bij voorkeur verhuizen? Meerdere antwoorden mogelijk (n= 452).*

	Kleinere kernen	Diessen	Hilvarenbeek
Seniorenwoning	61	62	59
Appartement	34	39	40
Aanleunwoning	15	21	16
Gezamenlijk wonen met gelijkgestemden	22	9	17
Kleinschalig woonzorg-complex	20	18	13
Gezamenlijk wonen met mensen van diverse leeftijden	12	9	11
Vrijstaande woning	9	8	8
Mantelzorgwoning	10	10	5
In- of bijwoning bij familie	8	4	3
Geen voorkeur	5	3	3
Eengezinswoning	1	4	3
Woning met kleine bedrijfsruimte	4	4	1
Twee-onder-een-kap woning	3	2	1
Anders, namelijk	9	11	13

* Deze vraag is alleen gesteld aan respondenten die hebben aangegeven (misschien) te moeten verhuizen.

Tabel B18. Denkt u problemen te ondervinden bij het vinden van een geschikte woning in de gemeente Hilvarenbeek? (n= 452, in %).

	Kleine kernen	Diessen	Hilvarenbeek
Ja	61	62	70
Misschien	37	34	24
Nee	2	4	5

Tabel B19. Welke problemen denkt u te ondervinden bij het vinden van een geschikte woning in de gemeente Hilvarenbeek? Meerdere antwoorden mogelijk (%) (n= 432).*

	Kleine kernen	Diessen	Hilvarenbeek
Er zijn te weinig woningen geschikt voor ouderen	76	81	81
Woningen zijn te duur	29	37	29
Er zijn te weinig huurwoningen	30	26	26
Er zijn te weinig koopwoningen	21	26	24
Er zijn geen voorzieningen voor gemeenschappelijk wonen	19	12	16
Woningen zijn te groot	2	9	5
Woningen zijn te klein	2	1	4
Ik denk problemen tegen te komen met de verkoop van mijn huidige woning	3	2	1
Anders, namelijk	11	13	10

* Deze vraag is alleen gesteld aan respondenten die hebben aangegeven (misschien) te moeten verhuizen en verwachten daarbij (misschien) problemen te ondervinden.

HET **pon | telos**

OPGERICHT IN
1947

GEVESTIGD IN
TILBURG

KENNISONDERNEMING

STICHTING ZONDER WINSTOOGMERK

AANTAL MEDEWERKERS

30

INTENSIEVE SAMENWERKINGEN

MET UNIVERSEITEN EN ANDERE
KENNISINSTELLINGEN

SPECIFIEKE THEMA'S

- > VEERKRACHT
- > RUIMTE EN ENERGIE
- > OMGEVING
- > ARBEID
- > CULTUUR
- > ERFGOED
- > MIGRATIE
- > PARTICIPATIE
- > JEUGD
- > STURING

ONZE OPDRACHTGEVERS

- > PROVINCIES
- > GEMEENTEN
- > ZORG- EN WELZIJNSINSTELLINGEN
- > FONDSEN

HET
pon | telos

Over het PON & Telos

Maatschappelijke besluitvorming verbeteren

Wij zijn een sociale kennisonderneming in het hart van de samenleving. We beschouwen het als onze opdracht om maatschappelijke besluitvorming te verbeteren. Dat doen we door wetenschappelijke kennis met kennis van de praktijk te verbinden. We zijn van data, feiten en cijfers, maar geven die altijd een gezicht. Waarbij iedere stem telt. Voorkeuren en meningen halen we op, onderzoeken we, analyseren we en duiden we. Met prikkelende aanpakken en innovatieve methoden. Daarbij zijn we altijd gericht op duurzaamheid: de harmonieuze verbinding tussen sociale, ecologische en economische doelstellingen. Zo dragen we bij aan de kwaliteit van samenleven, nu en in de toekomst.

Met een multidisciplinair en creatief team van bijna 30 adviseurs en onderzoekers werken we vooral voor lokale en regionale overheden in Nederland (met een sterke kennispositie in Noord-Brabant), maar ook voor corporaties, banken, zorg- en welzijnsinstellingen, fondsen en maatschappelijke organisaties. We werken daarbij intensief samen met universiteiten en andere kennisinstellingen en zijn officieel partner van Tilburg University. Met onze kennis en inzichten adviseren we beleidsmakers en bestuurders. Zodat ze afgewogen keuzes kunnen maken. Zodat ze bestuurlijk kunnen vernieuwen. En zodat ze een positieve impuls kunnen geven aan de samenleving van morgen.

Stationsstraat 20c
5038 ED Tilburg
+31 (0)13 535 15 35
info@hetpon-telos.nl
hetpon-telos.nl